Kolmikantaperiaate

Leader-ryhmän hallitus tai muu vastaava toimielin valitsee rahoitettavat hankkeet. Se päättää elinvoimakeskukselle annettavista myönteisistä ja kielteisistä lausunnoista. Valintaa tehtäessä hallituksen tai valinnan tekevän elimen tulee huomioida mahdolliset eturistiriidat ja dokumentoida esteellisyydet kokousasiakirjoihin.

Hallituksen tai valinnan tekevän elimen on noudatettava ns. "kolmikantaperiaatetta" eli sen pitää koostua tasapuolisesti seuraavien tahojen edustajista:
1. Paikallinen julkinen hallinto
2. Yhteisöt (järjestöt, yhdistykset, 10 htv tai yli 10 htv yritykset)
3. Paikalliset asukkaat (myös alle 10 htv yritykset)

Paikallinen julkinen hallinto: Kunnan, aluehallinnon ja julkisten palveluorganisaatioiden edustajat, kuten kunnanvaltuutetut (lähtökohtaisesti ei varavaltuutetut, mutta tässä voi käyttää paikallista harkintaa), kunnanhallituksen jäsenet (myös varajäsenet), kunnanjohtaja, kunnansihteeri, elinkeinoasiamies, maaseutusihteeri, kunnaninsinööri sekä muut vastaavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat. Mahdollisina tuen hakijoina olevien oppilaitosten johtavissa tehtävissä olevat henkilöt luetaan paikallisen julkisen hallinnon kiintiöön. Lisäksi kunnan edustajiksi katsotaan sellaisten lautakuntien tai kunnan asettamien toimikuntien puheenjohtajat, joiden tehtäväkenttään kuuluvat maaseudun kehittämisasiat. Maakuntaliittojen ja seurakuntien johtavassa asemassa olevat työntekijät ja luottamushenkilöt (esim. maakuntajohtajat, kirkkoherrat, maakuntaliiton valtuuston sekä kirkkovaltuuston ja kirkkoneuvoston jäsenet, mutta kirkkovaltuuston ja -neuvoston jäsenten osalta voi käyttää paikallista harkintaa) kuuluvat paikallisen julkisen hallinnon kiintiöön. Myös hyvinvointialueen toimielinten luottamushenkilöt ja johtavassa asemassa olevat työntekijät ovat lähtökohtaisesti julkisen tahon edustajia. Julkisen tahon edustajana voi toimia myös esimerkiksi muu kunnan toimielimen nimeämä henkilö. Julkisen tahon edustajan tulee olla riittävän vahva linkki julkisen tahon toimintaan ja päätöksentekoon, ja tukea julkisen tahon ja Leader-ryhmän välistä kumppanuutta.

Yhteisöt: Yhteisöjen edustajia ovat maaseudun kehittämistyöhön liittyvissä organisaatioissa sekä suurissa yrityksissä (10 tai yli 10 henkilötyövuotta työllistävissä yrityksissä) päättävässä asemassa olevat henkilöt kuten kyläyhdistysten, kylätoimikuntien, 4H-yhdistysten, Mannerheimin lastensuojeluliiton, metsästysseurojen, tuottaja- ja neuvontajärjestöjen, maa- ja kotitalousseurojen, yrittäjäyhdistysten, talouselämän järjestöjen, nuorisoseurojen, maamiesseurojen tai muiden vastaavien toimijoiden hallitusten puheenjohtajat ja jäsenet tai näiden johtavassa asemassa olevat työntekijät.

Paikalliset asukkaat: Erityisen tärkeää on se, että kolmasosa hallituksen jäsenistä on sellaisia paikallisia maaseudun asukkaita (vakituisia tai osa-aikaisia), jotka eivät edusta työnsä tai muun asemansa vuoksi paikallista julkista hallintoa tai sellaisia yhdistyksiä ja suuria yrityksiä, joiden kiinnostuksen kohteissa ovat Leader-ryhmän toimialaan kuuluvat asiat. Yksittäiset pienyrittäjät (alle 10 henkilötyövuotta) kuuluvat maaseudun asukkaiden kiintiöön.

Taustataholla tarkoitetaan hallituksen jäsenen roolia kyseisellä Leader-ryhmän alueella. Esim. asukasedustaja voi olla toisen Leader-ryhmän alueen kunnassa töissä ja osa-aikaisesti alueella asuva asukasedustaja tai yhdistyksen edustaja voi olla toisen Leader-ryhmän alueen kunnan luottamushenkilö.

Kunta voi esittää kuntaedustajaa Leader-ryhmän hallitukseen, mutta silloinkin yleiskokous varmistaa, että kolmikantaperiaate toteutuu hallituksen jäsenvalinnoista päätettäessä.

Kolmikantaperiaatteeseen liittyvät säädökset ja yhdistyksen säännöt

Hallituksen kolmikanta, paikallisen julkisen hallinnon, yhteisöjen ja maaseudun asukkaiden kiintiöt täyttävät neuvoston asetuksen (EY) N:o 2021/1060, 31 artiklan paikallisten yksityisten ja julkisten sosioekonomisten etujen edustajien vaatimuksen. Leader-ryhmien hallituksen kokoonpanosta säädetään kansallisesti CAP-suunnitelman hallinnointilaissa (1324/2022, 15 §) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1376/2022, 9 §).

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 2021/1060 artiklassa 33 säädetään Leader-ryhmän tehtävistä. Artiklan mukaan Leader-ryhmän on huolehdittava, että syrjimättömässä ja avoimessa valintamenettelyssä vältetään eturistiriidat, ja varmistetaan ettei yksikään yksittäinen eturyhmä hallitse valintapäätöksiä. Käytännössä on varmistettava, ettei minkään kolmikannan edustajien määrä ylitä 50 prosenttia hankkeiden valintaan osallistuneista.

Kolmikantatietojen toimittamisesta säädetään komission täytäntöönpanoasetuksessa (2022/1475, artikla 14) ja hallinnointiasetuksessa (1376/2022, 13 §).

Periaatteet kolmikannasta ja hallituksen jäsenten säännöllisestä vaihtuvuudesta tulee näkyä Leader-ryhmänä toimivan yhdistyksen (tai muun oikeustoimikelpoisen toimijan) säännöissä sekä käydä ilmi hakuajankohdan hallituksen kokoonpanossa.